

PRO BONO

Marec/2023

1. NOVELA ZÁKONA O EKOLOGICKEJ POĽNOHOSPODÁRSKEJ VÝROBE

Zmenami si prešla aj legislatíva dovozných kontrolných produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby, a to prostredníctvom novely zákona o ekologickej poľnohospodárskej výrobe.

2. NOVELA ZÁKONA O FUNGOVANÍ BEZPEČNOSTNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Legislatívna činnosť Národnej rady Slovenskej republiky sa dotkla aj Bezpečnostnej rady Slovenskej republiky. Cieľom novely zákona o fungovaní Bezpečnostnej rady Slovenskej republiky je posilnenie odolnosti štátu a spoločnosti voči hybridným hrozbám a zabezpečenie medzirezortnej spolupráce a koordinácie opatrení na boj proti hybridným hrozbám.

3. NOVELA ZÁKONA O POMOCI V HMOTNEJ NÚDZI

S cieľom upraviť podmienky poskytovania pomoci v hmotnej núdzi tak, aby bola pomoc v hmotnej núdzi adresnejšia, efektívnejšia, a aby mala motivačný efekt voči jej príjmom vymaniť sa z hmotnej núdze, prijala Národná rada Slovenskej republiky novelu zákona o pomoci v hmotnej núdzi.

4. NOVELA ZÁKONA O SOCIÁLNEJ PRÁCI

Novelou zákona o sociálnej práci dochádza najmä k predĺženiu prechodného obdobia, počas ktorého sociálny pracovník, ktorý vykonáva sociálnu prácu v špecializovanom odbore sociálnej práce ustanovenom nariadením nemusí spĺňať podmienku osobitného kvalifikačného predpokladu na výkon špecializovanej odbornej činnosti, a to do 31. decembra 2024.

5. NOVELA ZÁKONA O SOCIÁLNOM POISTENÍ

Novela zákona o sociálnom poistení reaguje na potrebu systémovo „vyzbrojiť“ štát a Sociálnu poisťovňu nástrojom, ktorý umožní automaticky reagovať na mimoriadne zvyšovanie spotrebiteľských cien vo vzťahu k poberateľom dôchodkových dávok.

6. NOVELA ZÁKONA O VEREJNOM OCHRANCOVI PRÁV

Národná rada Slovenskej republiky prijala v marci 2023 novelu zákona o verejnom ochrancovi práv, účelom ktorej je vytvorenie národného preventívneho mechanizmu v zmysle ustanovení Opčného protokolu k Dohovoru OSN proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu.

NOVELA ZÁKONA O EKOLOGICKEJ POĽNOHOSPODÁRSKEJ VÝROBE

Zmenami si prešla aj legislatíva dovozných kontrolných produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby, a to prostredníctvom novely zákona o ekologickej poľnohospodárskej výrobe.

Dňa **02. februára 2023** bol Národnou radou Slovenskej republiky prijatý zákon č. **58/2023 Z. z.** (ďalej len „novela“), ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. **282/2020 Z. z.** o ekologickej poľnohospodárskej výrobe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o EPV“).

→ Dôvody prijatia novely

Novelu predkladá Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) ako iniciatívny návrh, vypracovaný v spolupráci s Ústredným kontrolným a skúšobným ústavom poľnohospodárskym v Bratislave (ďalej len „kontrolný ústav“) na vykonanie **nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848 z 30. mája 2018** o ekologickej poľnohospodárskej výrobe a označovaní produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby a o zrušení **nariadenia Rady (ES) č. 834/2007** v platnom znení (ďalej len „nariadenie (EÚ) 2018/848“) a jeho nedávno prijatých vykonávacích a delegovaných nariadení Komisie v oblasti dovozu ekologických produktov a produktov z konverzie z tretích krajín do EÚ a nedávno prijatého delegovaného nariadenia k **nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625** o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach vykonávaných na zabezpečenie uplatňovania potravinového a krmivového práva a pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat, pre zdravie rastlín a pre prípravky na ochranu rastlín (ďalej len „nariadenie (EÚ) 2017/625“): **(1)** delegované **nariadenie Komisie (EÚ) 2021/2306 z 21. októbra 2021**, ktorým sa dopĺňa **nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848** o pravidlá týkajúce sa úradných kontrol v súvislosti so zásielkami produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby a produktov z konverzie, ktoré sú určené na dovoz do Únie, ako aj o pravidlá týkajúce sa certifikátu o inšpekcii, **(2)** vykonávacie **nariadenie Komisie (EÚ) 2021/2307 z 21. októbra 2021**, ktorým sa stanovujú pravidlá týkajúce sa dokumentov a oznámení požadovaných pre

produkty ekologickej poľnohospodárskej výroby a produkty z konverzie určené na dovoz do Únie, **(3)** delegované **nariadenie Komisie (EÚ) 2021/2305 z 21. októbra 2021**, ktorým sa dopĺňa **nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625** o pravidlá týkajúce sa toho, v ktorých prípadoch a za akých podmienok sú produkty ekologickej poľnohospodárskej výroby a produkty z konverzie oslobodené od úradných kontrol na hraničných kontrolných staniciach prvého príchodu do Únie, ako aj o pravidlá týkajúce sa miesta úradných kontrol takýchto produktov, a ktorým sa menia delegované **nariadenia Komisie (EÚ) 2019/2123 a (EÚ) 2019/2124**.

Novelou sa má zabezpečiť implementácia predpisov EÚ o výkone úradnej kontroly zásielok produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby alebo produktov z konverzie z tretích krajín na hraničných kontrolných staniciach alebo v kontrolných miestach Slovenskej republiky vykonávanej kontrolným ústavom.

Dôvodom prijatia novely je podľa dôvodovej správy aj zmena pri dovozných kontrolách produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby. Podľa ustanovenia **čl. 45 ods. 5 nariadenia (EÚ) 2018/848** majú byť od 1. januára 2022 dovozné kontroly produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby vykonávané podľa ustanovenia **čl. 47 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2017/625** na hraničných kontrolných staniciach. Ustanovenie **čl. 47 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2017/625** ustanovuje druhy tovarov, ktorých kontrola musí byť vykonaná na hraničných kontrolných staniciach a podľa jeho ustanovenia **čl. 48 písm. h)** môžu byť tovary predstavujúce nízke alebo žiadne osobitné riziko vyňaté z kontrol. Nakoľko produkty ekologickej poľnohospodárskej výroby možno považovať za takýto typ produktov, môže byť výkon dovozných kontrol vykonávaný podľa ustanovenia **čl. 48 písm. h) nariadenia (EÚ) 2017/625** v miestach uvoľnenia do voľného obehu, ktoré určí kontrolný ústav. Týmito miestami môžu a nemusia byť hraničné kontrolné stanice. Ak však produkty ekologickej poľnohospodárskej výroby spadajú do kategórie produktov ustanovených v ustanovení **čl. 47 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2017/625**, musí byť dovozná kontrola v súlade s právnym rámcom kvalitatívnej schémy ekologickej produkcie vykonaná v priestoroch hraničných kontrolných staníc.

Nový legislatívny balík upravujúci systém dovozných kontrol v ekologickej poľnohospodárskej výrobe sa začal uplatňovať od 1. januára 2022 vstupom **nariadenia (EÚ) 2018/848** do platnosti. Schválením celého balíka sekundárnej legislatívy došlo k výraznej zmene procesu výkonu dovozných kontrol zásielok ekologickej poľnohospodárskej výroby na území Slovenskej republiky. V súčasnosti dovozné kontroly vykonávajú inšpekčné organizácie, na ktoré bol delegovaný výkon úradných kontrol v ekologickej poľnohospodárskej výrobe. Predmetom novely je doplnenie výlučnej právomoci kontrolného ústavu na vykonávanie dovozných kontrol ekologických produktov a produktov z konverzie z tretích krajín, úprava hlásení prevádzkovateľov vykonávajúcich takéto dovozy a príslušných hlásení kontrolného ústavu voči Európskej komisii.

Novelou sa zo zákona o EPV napríklad vypúšťa vstupné preverenie pre prevádzkovateľov ekologickej poľnohospodárskej výroby, zjednodušuje sa formát registra prevádzkovateľov a bližšie sa upravujú údaje potrebné pre posúdenie vstupov výroby ekologicky spracovaných potravín a pod.

→ Zmeny, ktoré novela prináša

V nasledujúcom texte sa budeme venovať prehľadu najdôležitejších zmien, ktoré novela do zákona o EPV priniesla. Zároveň odkazujeme aj na plné znenie novely, v ktorom sú uvedené všetky zmeny a doplnenia zákona o EPV.

Jednou z prvých zmien, ktoré novela do zákona o EPV priniesla je doplnenie nových ustanovení **§ 4 písm. s) až ab)** zákona o EPV.

„Kontrolný ústav **(S)** vypracúva katalóg, ktorý zverejňuje na svojom webovom sídle, **(T)** ukladá, mení a ruší opatrenia, **(U)** ukladá sankcie za priestupky a iné správne delikty v oblasti ekologickej poľnohospodárskej výroby, **(V)** v spolupráci s Finančným riaditeľstvom Slovenskej republiky určuje hraničné kontrolné stanice, ktorých zoznam uverejní na svojom webovom sídle a informuje o nich Európsku komisiu, **(W)** zruší alebo pozastaví činnosť hraničnej kontrolnej stanice, ak hraničná kontrolná stanica nespĺňa požiadavky, a o zrušení alebo o pozastavení činnosti hraničnej kontrolnej stanice informuje Európsku komisiu a ostatné členské štáty, **(X)** určí, pozastaví alebo zruší činnosť miesta prepustenia do

voľného obehu produktu ekologickej poľnohospodárskej výroby vylúčeného z vykonania úradnej kontroly na hraničných kontrolných staniciach; o tejto skutočnosti informuje Európsku komisiu, **(Y)** vykonáva úradnú kontrolu dovozu produktu ekologickej poľnohospodárskej výroby alebo produktu z konverzie z tretej krajiny a plní ďalšie úlohy podľa osobitných predpisov, **(Z)** podieľa sa na vypracovaní Národného akčného plánu pre oblasť ekologickej poľnohospodárskej výroby“ (ustanovenia **§ 4 písm. s) až ab)** zákona o EPV).

Modifikáciou si prešlo aj ustanovenie **§ 5 ods. 2 písm. c)** zákona o EPV.

„Register inšpekčných organizácií obsahuje **(C)** dobu platnosti **(1)** oprávnenia na výkon činnosti inšpekčnej organizácie podľa ustanovenia **§ 11 ods. 4** zákona o EPV, ktorá je zhodná s dobou platnosti rozhodnutia o udelení akreditácie alebo s dobou určenou kontrolným ústavom a **(2)** osvedčenia o akreditácii inšpekčnej organizácie alebo rozhodnutia o udelení akreditácie a osvedčenia o akreditácii orgánu vykonávajúceho certifikáciu výrobkov, procesov a služieb (ďalej len „certifikačný orgán“)“ (ustanovenie **§ 5 ods. 2 písm. c)** zákona o EPV).

Novela prináša aj nové znenie ustanovenia **§ 7 ods. 1** zákona o EPV.

„Osoba, ktorá chce vykonávať ekologickú poľnohospodársku výrobu, okrem prevádzkovateľa podľa osobitného predpisu (ďalej len „žadateľ“) podáva žiadosť o registráciu do registra prevádzkovateľov (ďalej len „žiadosť o registráciu“) kontrolnému ústavu. Vzor žiadosti o registráciu zverejňuje kontrolný ústav na svojom webovom sídle“ (ustanovenie **§ 7 ods. 1** zákona o EPV).

V rámci povinností prevádzkovateľa dochádza k modifikácii ustanovenia **§ 10 ods. 1 písm. d)** zákona o EPV a doplneniu ustanovenia **§ 10 ods. 1 písm. e)** zákona o EPV.

„Prevádzkovateľ je povinný **(D)** vopred informovať o dovoze produktu ekologickej poľnohospodárskej výroby alebo produktu z konverzie z tretej krajiny písomne v listinnej podobe alebo elektronickej podobe kontrolný ústav najneskôr desať pracovných dní pred dovozom; v informácii je povinný uviesť pôvod, druh, množstvo, dátum a

miesto dovozu produktu ekologickej poľnohospodárskej výroby alebo produktu z konverzie z tretej krajiny, **(E)** vopred oznámiť v lehote podľa osobitného predpisu príchod zásielky na hraničnú kontrolnú stanicu alebo na miesto prepustenia do voľného obehu tak, že v obchodnom kontrolnom a expertnom systéme (TRACES) vyplní a predloží časť certifikátu o inšpekcii podľa vzoru vrátane poznámok ustanovených osobitným predpisom“ (ustanovenie **§ 10 ods. 1 písm. d) a e)** zákona o EPV).

Novinkou je aj doplnenie nového ustanovenia **§ 10 ods. 3** zákona o EPV.

„Prevádzkovateľ je povinný uhradiť kontrolnému ústavu náklady, ktoré mu vzniknú v súvislosti s výkonom úradnej kontroly pri dovoze produktu ekologickej poľnohospodárskej výroby alebo produktu z konverzie z tretej krajiny“ (ustanovenie **§ 10 ods. 3** zákona o EPV).

Novela prináša aj doplnenie ustanovenia **§ 13 ods. 8** zákona o EPV.

„Inšpekčná organizácia môže prevádzkovateľovi pri zistení neplnenia podmienok ekologickej poľnohospodárskej výroby pri úradnej kontrole ukladať, meniť a rušiť opatrenia, ktorými ju poverí kontrolný ústav podľa ustanovenia **§ 4 písm. aa)** zákona o EPV“ (ustanovenie **§ 13 ods. 8** zákona o EPV).

Ďalšou zo zmien je napríklad úprava ustanovenia **§ 18 ods. 1 písm. e)** zákona o EPV.

„Prevádzkovateľ sa dopustí iného správneho deliktu, ak neinformuje vopred o **(1)** dovoze produktu ekologickej poľnohospodárskej výroby z tretej krajiny alebo produktu z konverzie z tretej krajiny podľa ustanovenia **§ 10 ods. 1 písm. d)** zákona o EPV, **(2)** príchode zásielky na hraničnú kontrolnú stanicu alebo na miesto prepustenia do voľného obehu podľa ustanovenia **§ 10 ods. 1 písm. e)** zákona o EPV“ (ustanovenie **§ 18 ods. 1 písm. e)** zákona o EPV).

Doplnené sú po novom aj ustanovenia **§ 18 ods. 1 písm. i) a j)** zákona o EPV.

„Prevádzkovateľ sa dopustí iného správneho deliktu, ak **(I)** neuhradí náklady spojené s výkonom úradnej kontroly podľa ustanovenia **§ 10 ods. 3** zákona o EPV, **(J)** neplní alebo poruší opatrenie uložené kontrolným ústavom podľa ustanovenia **§ 4 písm. t)** zákona o EPV alebo inšpekčnou organizáciou podľa ustanovenia **§ 13 ods. 8** zákona o EPV“ (ustanovenie **§ 18 ods. 1 písm. i) a j)** zákona o EPV).

→ Účinnosť novely

Novela nadobúda účinnosť **dňa 01. apríla 2023.**

Publikované dňa 15.05.2023.

NOVELA ZÁKONA O FUNGOVANÍ BEZPEČNOSTNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Legislatívna činnosť Národnej rady Slovenskej republiky sa dotkla aj Bezpečnostnej rady Slovenskej republiky. Cieľom novely zákona o fungovaní Bezpečnostnej rady Slovenskej republiky je posilnenie odolnosti štátu a spoločnosti voči hybridným hrozbám a zabezpečenie medzirezortnej spolupráce a koordinácie opatrení na boj proti hybridným hrozbám.

Dňa 15. marca 2023 bol Národnou radou Slovenskej republiky prijatý zákon č. 97/2023 Z. z. (ďalej len „novela“), ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 110/2004 Z. z. o fungovaní Bezpečnostnej rady Slovenskej republiky v čase mieru v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o fungovaní BR“).

→ Prehľad zmien, ktoré novela prináša

Novelou sa napríklad zriaďuje nový pracovný orgán Bezpečnostnej rady Slovenskej republiky, a to výbor Bezpečnostnej rady Slovenskej republiky pre hybridné hrozby. Hlavným poslaním nového výboru Bezpečnostnej rady Slovenskej republiky bude podieľať sa na koordinácii činností zameraných na vyhodnocovanie bezpečnostnej situácie doma i v zahraničí, prijímanie opatrení na riešenie hybridného pôsobenia proti záujmom Slovenskej republiky a tvorbu relevantných politík v oblasti boja proti hybridným hrozbám.

Novela podľa dôvodovej správy reaguje aj na ďalšie aplikačné problémy, ktoré sa vyskytli pri uplatňovaní zákona o fungovaní BR. Právna úprava novely vychádza zo schválených koncepčných dokumentov, najmä z Bezpečnostnej stratégie Slovenskej republiky, ktorú schválila Národná rada Slovenskej republiky 28. januára 2021, Obrannej stratégie Slovenskej republiky, schválenej Národnou radou Slovenskej republiky 27. januára 2021, zo Spoločného rámca pre boj proti hybridným hrozbám, ktorý Európska komisia vydala 6. apríla 2016 a z Koncepcie pre boj Slovenskej republiky proti hybridným hrozbám, ktorú vláda

Slovenskej republiky schválila uznesením č. 345 z 11. júla 2018.

Podľa predmetnej koncepcie majú hybridné hrozby „prierezový, medziinštitucionálny charakter a spadajú do kompetencie viacerých štátnych orgánov“. Medzi základné indikátory hybridných hrozieb predmetná koncepcia zaraďuje „externý alebo interný politický nátlak na najvyšších štátnych predstaviteľov a štátne inštitúcie, ekonomický alebo energetický nátlak ako rozšírenie politického nátlaku, rozsiahle sabotáže proti kľúčovej infraštruktúre, kybernetické útoky s potenciálom spôsobiť škody veľkého rozsahu, informačné a propagandistické operácie s cieľom podkopať dôveru v štátne inštitúcie, vyvolať spoločenské nepokoje a vážne destabilizovať politickú a bezpečnostnú situáciu, ovplyvňovanie etnických, náboženských a kultúrnych menšín a ich manipulácia na politické účely, hrozba použitia vojenskej sily.

V nasledujúcom texte sa budeme venovať prehľadu najdôležitejších zmien, ktoré novela do zákona o fungovaní BR priniesla. Zároveň odkazujeme aj na plné znenie novely, v ktorom sú uvedené všetky zmeny a doplnenia zákona o fungovaní BR.

→ Výbor pre hybridné hrozby

Ťažiskovou zmenou, ktorú novela do zákona o fungovaní BR priniesla, je doplnenie nového ustanovenia § 10c zákona o fungovaní BR, upravujúceho Výbor pre hybridné hrozby.

„Výbor pre hybridné hrozby pri koordinácii plánovania opatrení zameraných na zachovanie bezpečnosti a budovanie odolnosti Slovenskej republiky voči pôsobeniu hybridných hrozieb (A) vyhodnocuje bezpečnostnú situáciu v Slovenskej republike a vo svete v oblasti hybridných hrozieb s dôrazom na hodnotenie hybridného pôsobenia na odolnosť štátu a odolnosť spoločnosti; správu o výsledkoch vyhodnotenia zasiela bezodkladne, najmenej jedenkrát ročne Kancelárii Bezpečnostnej rady Slovenskej republiky, (B)

pripravuje pre Bezpečnostnú radu návrhy opatrení na zvýšenie odolnosti štátu a spoločnosti voči rizikám hybridného pôsobenia, (C) podieľa sa na formovaní politiky Slovenskej republiky, ako aj na vypracúvaní koncepcných dokumentov v oblasti hybridných hrozieb, (D) podieľa sa na koordinácii medzirezortnej a medzinárodnej spolupráce v oblasti hybridných hrozieb, (E) predkladá Bezpečnostnej rade návrhy opatrení na zvyšovanie celospoločenského povedomia o hybridných hrozbách, (F) prerokúva návrhy predkladané Bezpečnostnej rade, ktoré súvisia s plnením úloh v oblasti hybridných hrozieb, (G) vypracúva odborné stanoviská vzťahujúce sa na hybridné hrozby a predkladá ich Bezpečnostnej rade, (H) posudzuje návrhy všeobecne záväzných právnych predpisov a medzinárodných zmlúv vzťahujúcich sa na hybridné hrozby, ktoré sú predložené na prerokovanie Bezpečnostnej rade, (I) podieľa sa na spracovaní správy podľa ustanovenia § 2 písm. a) tretieho bodu zákona o fungovaní BR časti týkajúcej sa hybridných hrozieb“ (ustanovenie § 10c ods. 1 zákona o fungovaní BR).

„Vymenovanie predsedu výboru pre hybridné hrozby a jeho odvolanie na návrh ministra obrany Slovenskej republiky schvaľuje Bezpečnostná rada. Predsedu výboru pre hybridné hrozby vymenúva a odvoláva predseda. Podpredsedom výboru pre hybridné hrozby je člen výboru poverený predsedom výboru pre hybridné hrozby; poverenie zanikne, ak predseda výboru pre hybridné hrozby poverí výkonom funkcie podpredsedu tohto výboru iného člena výboru“ (ustanovenie § 10c ods. 2 zákona o fungovaní BR).

„Členom výboru pre hybridné hrozby je Bezpečnostnou radou schválený a predsedom vymenovaný zástupca (A) Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí

Slovenskej republiky, (B) Ministerstva obrany Slovenskej republiky, (C) Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, (D) Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky, (E) Ministerstva financií Slovenskej republiky, (F) Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky, (G) Ministerstva dopravy Slovenskej republiky, (H) Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, (I) Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, (J) Ministerstva kultúry Slovenskej republiky, (K) Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, (L) Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, (M) Úradu vlády Slovenskej republiky, (N) Úradu jadrového dozoru Slovenskej republiky, (O) Národného bezpečnostného úradu, (P) Slovenskej informačnej služby, (Q) Slovenskej informačnej služby riadiaci analytické, komunikačné a kooperačné pracovisko v oblasti bezpečnostných hrozieb, (R) Vojenského spravodajstva, (S) Policajného zboru“ (ustanovenie § 10c ods. 3 zákona o fungovaní BR).

„Odvolanie člena výboru pre hybridné hrozby, ktorý je zástupcom orgánu uvedeného v ustanovení § 10c ods. 3 zákona o fungovaní BR, schvaľuje na návrh tohto orgánu Bezpečnostná rada; ak Bezpečnostná rada odvolanie člena výboru pre hybridné hrozby schváli, predseda ho odvolá“ (ustanovenie § 10c ods. 4 zákona o fungovaní BR).

→ Účinnosť novely

Novela nadobúda účinnosť **dňa 01. mája 2023.**

Publikované dňa 15.05.2023.

NOVELA ZÁKONA O POMOCI V HMOTNEJ NÚDZI

S cieľom upraviť podmienky poskytovania pomoci v hmotnej núdzi tak, aby bola pomoc v hmotnej núdzi adresnejšia, efektívnejšia, a aby mala motivačný efekt voči jej príjmom vymaniť sa z hmotnej núdze, prijala Národná rada Slovenskej republiky novelu zákona o pomoci v hmotnej núdzi.

Dňa **07. februára 2023** bol Národnou radou Slovenskej republiky prijatý zákon č. **65/2023 Z. z.** (ďalej len „novela“), ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. **417/2013 Z. z.** o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pomoci“) a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Okrem zákona o pomoci sa novelou a menia a dopĺňajú aj **(A)** zákon č. **461/2003 Z. z.** o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), **(B)** zákon č. **595/2003 Z. z.** o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dani z príjmov“), **(C)** zákon č. **601/2003 Z. z.** o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o životnom minime“), **(D)** zákon č. **5/2004 Z. z.** o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o službách zamestnanosti“) a **(E)** zákon č. **544/2010 Z. z.** o dotáciách v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dotáciách“).

V nasledujúcom texte sa budeme venovať prehľadu najdôležitejších zmien, ktoré novela do zákona o pomoci priniesla. Zároveň odkazujeme aj na plné znenie novely, v ktorom sú uvedené všetky zmeny a doplnenia vyššie uvedených právnych predpisov.

→ Dávka v hmotnej núdzi

Prvou zásadnejšou zmenou, ktorú novela do zákona o pomoci prináša je modifikácia ustanovenia **§ 10** zákona o pomoci, predmetom ktorého je právna úprava **dávky v hmotnej núdzi** (ďalej len „dávka“).

„Dávka je určená na zabezpečenie základných životných podmienok“ (ustanovenie **§ 10 ods. 1** zákona o pomoci). „Dávka je **(A)** 74 eur mesačne, ak ide o jednotlivca, **(B)** 140,70 eura mesačne, ak ide o jednotlivca s dieťaťom alebo najviac so štyrmi deťmi, **(C)** 128,60 eura mesačne, ak ide o dvojicu bez detí, **(D)** 192,40 eura mesačne, ak ide o dvojicu s dieťaťom alebo najviac so štyrmi deťmi, **(E)** 205,50 eura mesačne, ak ide o jednotlivca s viac ako štyrmi deťmi, **(F)** 259,40 eura mesačne, ak ide o dvojicu s viac ako štyrmi deťmi“ (ustanovenie **§ 10 ods. 2** zákona o pomoci).

„Ak v ustanovení **§ 10 ods. 5** zákona o pomoci nie je ustanovené inak, dávka podľa ustanovenia **§ 10 ods. 2** zákona o pomoci sa znižuje o sumu uvedenú v ustanovení **§ 10 ods. 2 písm. a)** zákona o pomoci za každého plnoletého člena domácnosti, ktorý **(A)** nie je v právnom vzťahu, ktorý zakladá nárok na príjem zo závislej činnosti, alebo nevykonáva dobrovoľnícku činnosť, a nezúčastní sa na základe písomnej dohody medzi úradom a obcou, rozpočtovou organizáciou alebo príspevkovou organizáciou, ktorej zriaďovateľom je obec, v rozsahu 32 hodín mesačne na vykonávaní **(1)** menších obecných služieb pre obec alebo rozpočtovú organizáciu alebo príspevkovú organizáciu, ktorej zriaďovateľom je obec, alebo **(2)** prác na predchádzanie mimoriadnej situácie, počas vyhlásenej mimoriadnej situácie a pri odstraňovaní následkov mimoriadnej situácie (ďalej len „práce na predchádzanie mimoriadnej situácie“), **(B)** je v právnom vzťahu, ktorý zakladá nárok na príjem zo závislej činnosti, alebo vykonáva dobrovoľnícku činnosť, a v príslušnom kalendárnom mesiaci **(1)** nevykoná činnosť v rozsahu najmenej 32 hodín mesačne, ak rozsah činnosti v právnom vzťahu, ktorý zakladá nárok na príjem zo závislej činnosti, alebo rozsah dobrovoľníckej činnosti je dohodnutý na najmenej 32 hodín mesačne, alebo **(2)** sa nezúčastní na základe písomnej dohody medzi úradom a obcou, rozpočtovou organizáciou alebo príspevkovou organizáciou, ktorej zriaďovateľom je obec, v mesačnom rozsahu určenom ako rozdiel medzi 32 hodinami a rozsahom dohodnutým v právnom vzťahu, ktorý zakladá nárok na príjem zo závislej činnosti, alebo rozsahom dohodnutým v zmluve o dobrovoľníckej činnosti na vykonávaní menších obecných služieb alebo prác na predchádzanie mimoriadnej situácie alebo nevykoná činnosť v

rozsahu dohodnutom v právnom vzťahu, ktorý zakladá nárok na príjem zo závislej činnosti, alebo v zmluve o dobrovoľníckej činnosti, ak rozsah činností v tomto právnom vzťahu alebo rozsah dobrovoľníckej činnosti je dohodnutý na menej ako 32 hodín mesačne“ (ustanovenie § 10 ods. 3 zákona o pomoci).

„Písomná dohoda medzi úradom a obcou, rozpočtovou organizáciou alebo príspevkovou organizáciou, ktorej zriaďovateľom je obec, obsahuje (A) identifikačné údaje účastníkov dohody, (B) miesto a druh vykonávania menších obecných služieb alebo prác na predchádzanie mimoriadnej situácie, (C) začiatok a dĺžku vykonávania menších obecných služieb alebo prác na predchádzanie mimoriadnej situácie s určením hodiny začatia a hodiny skončenia denného časového vymedzenia vykonávania menších obecných služieb alebo prác na predchádzanie mimoriadnej situácie, (D) záväzok obce, rozpočtovej organizácie alebo príspevkovej organizácie, ktorej zriaďovateľom je obec, zabezpečiť dohodnuté podmienky počas celého obdobia trvania dohody, (E) ďalšie dohodnuté náležitosti“ (ustanovenie § 10 ods. 4 zákona o pomoci).

„Čas, v ktorom člen domácnosti v príslušnom kalendárnom mesiaci nemôže vykonať činnosť v právnom vzťahu, ktorý zakladá nárok na príjem zo závislej činnosti, alebo dobrovoľnícku činnosť alebo sa nemôže zúčastniť menších obecných služieb alebo prác na predchádzanie mimoriadnej situácie z dôvodu, že bol ošetrovateľom lekárom uznaný za dočasne práceneschopného alebo z dôvodu pravidelného cvičenia alebo plnenia úloh ozbrojených síl Slovenskej republiky, sa považuje za čas, v ktorom tento člen domácnosti vykonal činnosť v právnom vzťahu, ktorý zakladá nárok na príjem zo závislej činnosti, alebo dobrovoľnícku činnosť alebo sa zúčastnil menších obecných služieb alebo prác na predchádzanie mimoriadnej situácie“ (ustanovenie § 10 ods. 5 zákona o pomoci).

„Za každého plnoletého člena domácnosti, (A) ktorý nedodržiaval liečebný režim, sa v kalendárnom mesiaci, v ktorom sa zistilo nedodržanie liečebného režimu, dávka podľa ustanovenia § 10 ods. 2 zákona o pomoci znižuje o sumu uvedenú v ustanovení § 10 ods. 2 písm. a) zákona o pomoci, (B) za ktorého nebola splnená povinnosť podľa ustanovenia § 28 ods. 2 písm. d) zákona o pomoci, sa od kalendárneho mesiaca, v ktorom došlo k

nesplneniu tejto povinnosti, do konca kalendárneho mesiaca, v ktorom sa zistilo nesplnenie tejto povinnosti, dávka podľa ustanovenia § 10 ods. 2 zákona o pomoci znižuje o sumu uvedenú v ustanovení § 10 ods. 2 písm. a) zákona o pomoci; to neplatí, ak tomuto členovi domácnosti nepatrí ochranný príspevok z dôvodu nesplnenia tejto povinnosti, (C) za ktorého nebola splnená povinnosť podľa ustanovenia § 28 ods. 2 písm. e) zákona o pomoci, sa za kalendárny mesiac, za ktorý mala byť táto povinnosť splnená, dávka podľa ustanovenia § 10 ods. 2 zákona o pomoci znižuje o sumu uvedenú v ustanovení § 10 ods. 2 písm. a) zákona o pomoci“ (ustanovenie § 10 ods. 6 zákona o pomoci).

„Skutočnosť odôvodňujúca zníženie dávky podľa ustanovenia § 10 ods. 3 zákona o pomoci sa prvýkrát skúma po uplynutí troch kalendárnych mesiacov od prvého dňa kalendárneho mesiaca, za ktorý bola pomoc v hmotnej núdzi prvýkrát poskytnutá“ (ustanovenie § 10 ods. 7 zákona o pomoci). „Ustanovenie § 10 ods. 7 zákona o pomoci sa nevzťahuje na člena domácnosti, ktorý odmietol ponuku na vykonávanie menších obecných služieb alebo prác na predchádzanie mimoriadnej situácie, v období 12 kalendárnych mesiacov nasledujúcich po mesiaci, v ktorom odmietol túto ponuku“ (ustanovenie § 10 ods. 8 zákona o pomoci).

„Ustanovenie § 10 ods. 3 zákona o pomoci sa nevzťahuje na člena domácnosti, (A) ktorý je uvedený v ustanovení § 7 ods. 2 písm. a), b), d), e) a g) až k) zákona o pomoci, okrem člena domácnosti, u ktorého posudkový lekár pri posúdení zdravotného stavu podľa ustanovenia § 11 ods. 3 zákona o pomoci nepotvrdí, že jeho nepriaznivý zdravotný stav bude trvať bez prerušenia ďalej, (B) ktorému vznikol nárok na aktivačný príspevok alebo na príspevok na vykonávanie absolventskej praxe, (C) ktorým je fyzická osoba uznaná za invalidnú podľa osobitného predpisu, (D) ktorým je rodič alebo fyzická osoba, ktorej bolo dieťa zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe právoplatného rozhodnutia súdu, ak sa osobne, celodenne a riadne stará o dieťa do troch rokov veku, (E) ktorým je osamelý rodič alebo osamelá fyzická osoba, ktorej bolo dieťa zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe právoplatného rozhodnutia súdu, ak sa osobne, celodenne a riadne stará o dieťa do šiestich rokov veku, (F) ktorý sa zúčastňuje na rozvoji pracovných zručností, (G) ktorý vykonáva

menšie obecné služby alebo práce na predchádzanie mimoriadnej situácie na základe dohody, od ktorej úrad odstúpil podľa ustanovenia **§ 10 ods. 12** zákona o pomoci, alebo **(H)** ktorému vykonávanie menších obecných služieb alebo prác na predchádzanie mimoriadnej situácie nebolo ponúknuté“ (ustanovenie **§ 10 ods. 9** zákona o pomoci).

„Úrad môže na základe písomnej dohody s obcou, rozpočtovou organizáciou alebo príspevkovou organizáciou, ktorej zriaďovateľom je obec, zabezpečiť, koordinovať a kontrolovať účasť osôb na menších obecných službách alebo prácach na predchádzanie mimoriadnej situácie“ (ustanovenie **§ 10 ods. 10** zákona o pomoci). „Dohoda podľa ustanovenia **§ 10 ods. 10** zákona o pomoci obsahuje náležitosti podľa ustanovenia **§ 10 ods. 4** zákona o pomoci a záväzok úradu zabezpečiť účasť osôb na menších obecných službách alebo prácach na predchádzanie mimoriadnej situácie“ (ustanovenie **§ 10 ods. 11** zákona o pomoci).

„Ak obec, rozpočtová organizácia alebo príspevková organizácia, ktorej zriaďovateľom je obec, poruší dohodu podľa ustanovenia **§ 10 ods. 4 alebo ods. 10** zákona o pomoci, môže úrad od dohody odstúpiť; novú dohodu môže úrad uzatvoriť najskôr po uplynutí troch mesiacov od odstúpenia od predchádzajúcej dohody“ (ustanovenie **§ 10 ods. 12** zákona o pomoci).

Novela sa dotkla aj ustanovení upravujúcich **zmeny v poskytovaní pomoci v hmotnej núdzi** (ustanovenie **§ 25** zákona o pomoci) a **zánik nároku na pomoc v hmotnej núdzi** (ustanovenie **§ 25a** zákona o pomoci).

„Pomoc v hmotnej núdzi sa prizná alebo sa zvýši od prvého dňa kalendárneho mesiaca, v ktorom pomoc v hmotnej núdzi patrí alebo patrí vo vyššej sume, ak sa pomoc v hmotnej núdzi **(A)** priznala v nižšej sume, ako patrí, **(B)** nepriznala, hoci sa priznať mala, alebo **(C)** priznala neskôr, ako sa priznať mala“ (ustanovenie **§ 25 ods. 1** zákona o pomoci).

„Pomoc v hmotnej núdzi alebo jej časť sa odníme, ak sa priznala neprávom. Ak sa pomoc v hmotnej núdzi priznala vo vyššej sume, ako patrila, prizná sa v sume, v akej patrí. Pomoc v hmotnej núdzi alebo jej časť sa odníme podľa prvej vety alebo jej suma sa zníži podľa druhej vety od prvého dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, za ktorý sa už poskytla“ (ustanovenie **§ 25 ods. 2** zákona o pomoci).

„Ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce na nárok na pomoc v hmotnej núdzi, pomoc v hmotnej núdzi alebo jej časť sa odníme, jej suma sa zvýši alebo zníži“ (ustanovenie **§ 25 ods. 3** zákona o pomoci).

„Poskytovanie pomoci v hmotnej núdzi sa zastaví, ak príjemca nevyhoví výzve úradu podľa ustanovenia **§ 28 ods. 2 písm. b)** zákona o pomoci v určenej lehote preukázať skutočnosti rozhodujúce na jej poskytovanie alebo na jej výšku a bol na tento dôsledok vo výzve písomne upozornený. Poskytovanie pomoci v hmotnej núdzi sa zastaví, ak vznikol dôvod na prešetrovanie trvania nároku na jej poskytnutie. Ak pominuli dôvody, pre ktoré sa zastavilo poskytovanie pomoci v hmotnej núdzi a podmienky nároku na jej poskytovanie trvajú, jej poskytovanie sa obnoví od kalendárneho mesiaca, od ktorého bolo jej poskytovanie zastavené“ (ustanovenie **§ 25 ods. 4** zákona o pomoci).

„Pomoc v hmotnej núdzi sa odníme aj vtedy, ak o odňatie požiadala príjemca“ (ustanovenie **§ 25 ods. 5** zákona o pomoci). „Fyzická osoba je povinná vrátiť pomoc v hmotnej núdzi alebo jej časť poskytnutú neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrila. Ak fyzická osoba spôsobila, že sa jej poskytovala alebo poskytuje pomoc v hmotnej núdzi alebo jej časť neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrila, je povinná vrátiť poskytnutú pomoc v hmotnej núdzi alebo jej časť zvýšenú o 10 %“ (ustanovenie **§ 25 ods. 6** zákona o pomoci).

„Právo na vrátenie neprávom poskytnutej pomoci v hmotnej núdzi alebo jej časti zaniká uplynutím troch rokov odo dňa, keď úrad túto skutočnosť zistil, najneskôr uplynutím desiatich rokov od posledného dňa kalendárneho mesiaca, za ktorý sa pomoc v hmotnej núdzi alebo jej časť poskytla. Tieto lehoty neplynú počas konania o povinnosti vrátiť sumu podľa prvej vety, počas výkonu rozhodnutia alebo počas výkonu zrážok podľa ustanovenia **§ 25 ods. 8** zákona o pomoci“ (ustanovenie **§ 25 ods. 7** zákona o pomoci).

„Úrad môže zrážať neprávom poskytnutú pomoc v hmotnej núdzi podľa ustanovenia **§ 25 ods. 7** zákona o pomoci z poskytovanej alebo neskôr priznanej pomoci v hmotnej núdzi.“ (ustanovenie **§ 25 ods. 8** zákona o pomoci). „Nárok na vrátenie neprávom poskytnutej pomoci v hmotnej núdzi alebo jej preplatku nie je predmetom dedičstva“ (ustanovenie **§ 25 ods. 9** zákona o pomoci). „Pomoc v hmotnej núdzi nemožno postihnúť výkonom rozhodnutia, okrem výkonu rozhodnutia o

pokute podľa osobitného predpisu“ (ustanovenia **§ 25 ods. 10** zákona o pomoci).

„Nárok na pomoc v hmotnej núdzi zaniká odo dňa, od ktorého **(A)** bolo zastavené poskytovanie pomoci v hmotnej núdzi, ak v lehote troch mesiacov odo dňa zastavenia jej poskytovania podľa ustanovenie **§ 25 ods. 4 prvej vety** zákona o pomoci príjemca nepreukáže skutočnosti rozhodujúce na jej poskytovanie, **(B)** členovia domácnosti prestali splňať podmienky nároku na pomoc v hmotnej núdzi“ (ustanovenie **§ 25a** zákona o pomoci).

Jedinou, zmenou, ktorú novela priniesla do zákona o sociálnom poistení, je úprava ustanovenia **§ 115** zákona o sociálnom poistení, upravujúceho **zúčtovanie dávok s pomocou v hmotnej núdzi**.

„Ak sa priznáva nemocenská dávka okrem tehotenského, dôchodková dávka okrem rodičovského dôchodku, úrazový príplatok, úrazová renta, pozostalostná úrazová renta, rehabilitačné, rekvalifikačné, dávka garančného poistenia alebo dávka v nezamestnanosti (ďalej len „zúčtovacia dávka“) spätne aj za obdobie, v ktorom bol poistenec členom domácnosti, ktorej sa poskytovala pomoc v hmotnej núdzi, Sociálna poisťovňa zúčtuje za toto obdobie priznanú zúčtovaciu dávku s vyplatenou pomocou v hmotnej núdzi, a **(A)** ak suma priznanej zúčtovacej dávky

prevyšuje sumu vyplatenej pomoci v hmotnej núdzi, poukáže **(1)** na účet príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny sumu, ktorá zodpovedá sume vyplatenej pomoci v hmotnej núdzi, **(2)** poberateľovi priznanej zúčtovacej dávky rozdiel medzi sumou priznanej zúčtovacej dávky a sumou vyplatenej pomoci v hmotnej núdzi, **(B)** ak suma priznanej zúčtovacej dávky je nižšia alebo dosahuje sumu vyplatenej pomoci v hmotnej núdzi, poukáže **(1)** na účet príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny sumu, ktorá zodpovedá sume vyplatenej pomoci v hmotnej núdzi, **(2)** poberateľovi priznanej zúčtovacej dávky zúčtovaciu dávku prvýkrát v mesiaci, v ktorom súčet súm nevyplatenej zúčtovacej dávky je vyšší ako suma vyplatenej pomoci v hmotnej núdzi; takto vzniknutý rozdiel poukáže poberateľovi zúčtovacej dávky“ (ustanovenie **§ 115** zákona o sociálnom poistení).

→ Účinnosť novely

Novela nadobúda účinnosť čiastočne **(A) dňom vyhlásenia, čiastočne (B) dňa 01. apríla 2023, čiastočne (C) dňa 01. mája 2023, čiastočne (D) dňa 01. októbra 2023 a čiastočne (E) dňa 01. januára 2024.**

Publikované dňa 15.05.2023.

NOVELA ZÁKONA O SOCIÁLNEJ PRÁCI

Novelou zákona o sociálnej práci dochádza najmä k predĺženiu prechodného obdobia, počas ktorého sociálny pracovník, ktorý vykonáva sociálnu prácu v špecializovanom odbore sociálnej práce ustanovenom nariadením nemusí spĺňať podmienku osobitného kvalifikačného predpokladu na výkon špecializovanej odbornej činnosti, a to do 31. decembra 2024.

Dňa 16. marca 2023 bol Národnou radou Slovenskej republiky prijatý zákon č. 116/2023 Z. z. (ďalej len „novela“), ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 219/2014 Z. z. o sociálnej práci a o podmienkach na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnej práci“).

V nasledujúcom texte sa budeme venovať prehľadu najdôležitejších zmien, ktoré novela do zákona o sociálnej práci priniesla. Zároveň odkazujeme aj na plné znenie novely, v ktorom sú uvedené všetky zmeny a doplnenia zákona o sociálnej práci.

Jednou z prvých zmien, ktorú novela do zákona o sociálnej práci priniesla, je doplnenie ustanovenia § 5a zákona o sociálnej práci.

„Podmienka odbornej spôsobilosti na výkon špecializovanej odbornej činnosti sociálnym pracovníkom podľa ustanovenia § 3 ods. 2 písm. a) zákona o sociálnej práci sa považuje za splnenú najdlhšie do štyroch rokov odo dňa (A) vzniku prvého pracovnoprávneho vzťahu alebo obdobného pracovného vzťahu dohodnutého na výkon príslušnej špecializovanej odbornej činnosti, (B) prvej zmeny druhu práce na výkon príslušnej špecializovanej odbornej činnosti“ (ustanovenie § 5a ods. 1 zákona o sociálnej práci). „Do doby podľa ustanovenia § 5a ods. 1 zákona o sociálnej práci sa nezapočítava obdobie, ktoré ustanoví vláda nariadením“ (ustanovenie § 5a ods. 2 zákona o sociálnej práci).

→ Akreditácia vzdelávacieho programu

Zmeny sa dotkli aj akreditácie vzdelávacieho programu, a to zmenou ustanovenia § 28 ods. 1 zákona o sociálnej práci.

„Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) rozhoduje po predchádzajúcom vyjadrení akreditačnej komisie o akreditácii vzdelávacieho programu, ktorým je (A) špecializačný vzdelávací program, (B) nadstavbový vzdelávací program, (C) vzdelávací program sústavného vzdelávania v sociálnej práci, (D) vzdelávací program sústavného vzdelávania v nadstavbovej odbornej činnosti“ (ustanovenie § 28 ods. 1 zákona o sociálnej práci). Modifikácia sa dotkla aj oblasti podmienok udelenia akreditácie na vzdelávací program.

„Podmienkou udelenia akreditácie na špecializačný vzdelávací program, akreditácie na nadstavbový vzdelávací program, akreditácie na vzdelávací program sústavného vzdelávania v sociálnej práci a akreditácie na vzdelávací program sústavného vzdelávania v nadstavbovej odbornej činnosti (ďalej len „akreditácia“) je (A) skutočnosť, že žiadateľ o udelenie akreditácie je vzdelávacia inštitúcia, (B) skutočnosť, že (1) špecializačný vzdelávací program zodpovedá štandardom ustanoveným nariadením podľa ustanovenia § 5 ods. 5 zákona o sociálnej práci, (2) nadstavbový vzdelávací program zodpovedá štandardom ustanoveným nariadením podľa ustanovenia § 13 ods. 4 zákona o sociálnej práci, (3) vzdelávací program sústavného vzdelávania v sociálnej práci je zameraný na udržiavanie, zdokonaľovanie a dopĺňanie vedomostí a zručností potrebných na výkon sociálnej práce, (4) vzdelávací program sústavného vzdelávania v nadstavbovej odbornej činnosti je zameraný na udržiavanie, zdokonaľovanie a dopĺňanie vedomostí a zručností potrebných na výkon nadstavbovej odbornej činnosti, (C) zabezpečenie vykonania špecializačnej skúšky a odbornej skúšky spôsobom ustanoveným týmto zákonom, ak žiadateľ žiada o udelenie akreditácie na špecializačný vzdelávací program alebo na nadstavbový vzdelávací program,

(D) zabezpečenie odborne spôsobilého a lektorsky spôsobilého (1) garanta vzdelávacieho programu, (2) lektorského zboru pre vzdelávací program, (E) utvorenie materiálo-technických podmienok na uskutočňovanie vzdelávacieho programu, (F) prax vzdelávacej inštitúcie vo vykonávaní vzdelávacích aktivít v oblasti súvisiacej so sociálnou prácou alebo s nadstavbovými odbornými činnosťami, ak žiadateľ žiada o udelenie akreditácie na špecializačný vzdelávací program alebo na nadstavbový vzdelávací program a (G) neodňatie akreditácie podľa ustanovenie § 32 ods. 2 písm. a) a b) zákona o sociálnej práci v období dvoch rokov pred podaním žiadosti o udelenie akreditácie“ (ustanovenie § 29 ods. 1 zákona o sociálnej práci).

„Garant špecializačného vzdelávacieho programu alebo nadstavbového vzdelávacieho programu je odborne spôsobilý, ak (A) získal vysokoškolské vzdelanie tretieho stupňa alebo mu bol udelený vedecko-pedagogický titul v odbore, ktorého sa vzdelávací program týka, (B) má najmenej päť rokov praxe v odbore, ktorého sa vzdelávací program týka“ (ustanovenie § 29 ods. 2 zákona o sociálnej práci).

„Garant vzdelávacieho programu sústavného vzdelávania v sociálnej práci alebo vzdelávacieho programu sústavného vzdelávania v nadstavbovej odbornej činnosti je odborne spôsobilý, ak (A) získal vysokoškolské vzdelanie najmenej druhého stupňa v odbore, ktorého sa vzdelávací program týka, (B) má najmenej tri roky praxe v odbore, ktorého sa vzdelávací program týka“ (ustanovenie § 29 ods. 3 zákona o sociálnej práci). „Lektor špecializačného vzdelávacieho programu alebo nadstavbového vzdelávacieho programu je odborne spôsobilý, ak (A) získal vysokoškolské vzdelanie najmenej druhého stupňa v odbore, ktorého sa lektorská činnosť týka, (B) má najmenej tri roky praxe v odbore, ktorého sa lektorská činnosť týka“ (ustanovenie § 29 ods. 4 zákona o sociálnej práci).

„Lektor vzdelávacieho programu sústavného vzdelávania v sociálnej práci alebo vzdelávacieho programu sústavného vzdelávania v nadstavbovej odbornej činnosti je odborne spôsobilý, ak (A) získal vysokoškolské vzdelanie najmenej druhého stupňa v odbore, ktorého sa lektorská činnosť týka, (B) má najmenej dva roky praxe v odbore, ktorého sa lektorská činnosť týka“ (ustanovenie § 29 ods. 5 zákona o sociálnej práci).

„Garant vzdelávacieho programu je lektorsky spôsobilý, ak má najmenej tri roky pedagogickej

činnosti alebo lektorskej činnosti. Lektor vzdelávacieho programu je lektorsky spôsobilý, ak má najmenej jeden rok pedagogickej činnosti alebo lektorskej činnosti“ (ustanovenie § 29 ods. 6 zákona o sociálnej práci).

„Podmienka odbornej praxe lektora podľa ustanovenia § 29 ods. 4 písm. b) alebo ods. 5 písm. b) zákona o sociálnej práci sa považuje za splnenú, ak lektor vzdelávacieho programu je vysokoškolský učiteľ alebo má udelený vedecko-pedagogický titul a predmetom jeho predpokladanej lektorskej činnosti má byť oblasť jeho pedagogickej činnosti alebo oblasť, v ktorej mu bol udelený vedecko-pedagogický titul. Akreditačná komisia môže odporučiť uznanie podmienky odbornej praxe lektora podľa ustanovenia § 29 ods. 4 písm. b) alebo ods. 5 písm. b) zákona o sociálnej práci alebo uznanie podmienky pedagogickej činnosti alebo lektorskej činnosti lektora podľa ustanovenia § 29 ods. 6 druhej vety zákona o sociálnej práci za splnenú, ak to umožňuje zameranie predpokladanej lektorskej činnosti“ (ustanovenie § 29 ods. 7 zákona o sociálnej práci).

„Odborná spôsobilosť podľa ustanovení § 20 ods. 2 až 5 zákona o sociálnej práci sa preukazuje doloženým dokladom o absolvovaní príslušného vysokoškolského štúdia vydaným vysokou školou alebo doloženým rozhodnutím o uznaní dokladu o takom vzdelaní podľa osobitného predpisu a potvrdením o dĺžke odbornej praxe“ (ustanovenie § 29 ods. 8 zákona o sociálnej práci). „Lektorská spôsobilosť podľa ustanovenia § 29 ods. 6 zákona o sociálnej práci sa preukazuje potvrdením vzdelávacej inštitúcie o výkone lektorskej činnosti alebo pedagogickej činnosti s uvedením obsahového zamerania a jej rozsahu; vysokoškolský učiteľ preukazuje splnenie podmienky lektorskej spôsobilosti potvrdením od zamestnávateľa“ (ustanovenie § 29 ods. 9 zákona o sociálnej práci).

Zmenami si prešli aj ustanovenia § 33 ods. 1 a 2 zákona o sociálnej práci.

„Vzdelávacia inštitúcia je oprávnená na základe udelenej akreditácie uskutočňovať akreditovaný špecializačný vzdelávací program, akreditovaný nadstavbový vzdelávací program, akreditovaný vzdelávací program sústavného vzdelávania v sociálnej práci alebo akreditovaný vzdelávací program sústavného vzdelávania v nadstavbovej odbornej činnosti“ (ustanovenie § 33 ods. 1 zákona o sociálnej práci).

„Vzdelávacia inštitúcia, ktorej ministerstvo udelilo akreditáciu, je povinná **(A)** uskutočňovať akreditovaný vzdelávací program za podmienok, za ktorých jej bola akreditácia udelená, **(B)** viesť v príslušnom školskom roku alebo v príslušnom cykle akreditovaného vzdelávacieho programu dokumentáciu akreditovaného vzdelávacieho programu podľa osobitného predpisu, okrem protokolu o záverečnej skúške, ak ide o akreditovaný vzdelávací program sústavného vzdelávania v sociálnej práci alebo akreditovaný vzdelávací program sústavného vzdelávania v nadstavbovej odbornej činnosti, **(C)** viesť zoznam vydaných osvedčení o špecializácii, osvedčení o odbornej spôsobilosti, osvedčení o absolvovaní sústavného vzdelávania v sociálnej práci a osvedčení o absolvovaní sústavného vzdelávania v nadstavbovej odbornej činnosti, ktorý obsahuje **(1)** meno, priezvisko, titul a dátum narodenia absolventa akreditovaného vzdelávacieho programu, **(2)** názov vzdelávacieho programu, **(3)** dátum **(3a)** vykonania špecializačnej skúšky alebo odbornej skúšky, meno, priezvisko a titul predsedu skúšobnej komisie a členov skúšobnej komisie, ak ide o špecializačný vzdelávací program alebo nadstavbový vzdelávací program, **(3b)** začatia a ukončenia vzdelávacieho programu sústavného vzdelávania v sociálnej práci alebo vzdelávacieho programu sústavného vzdelávania v nadstavbovej odbornej činnosti, **(D)** oznamovať údaje zo zoznamu podľa písmena c) ministerstvu na účely, **(1)** centrálnej evidencie vydaných osvedčení o špecializácii, osvedčení o odbornej spôsobilosti, osvedčení o absolvovaní sústavného vzdelávania v sociálnej práci a osvedčení o absolvovaní sústavného vzdelávania v nadstavbovej odbornej činnosti, **(2)** štátnych štatistických zisťovaní, **(E)** zabezpečovať profesionálne vykonávanie akreditovaného vzdelávacieho programu“ (ustanovenie **§ 33 ods. 2** zákona o sociálnej práci).

Novinkou je aj doplnenie nového ustanovenia **§ 34 ods. 6** zákona o sociálnej práci.

„Osvedčenie o absolvovaní sústavného vzdelávania v sociálnej práci a osvedčenie o absolvovaní sústavného vzdelávania v nadstavbovej odbornej činnosti obsahujú **(A)** názov vzdelávacej inštitúcie, **(B)** meno, priezvisko, titul a dátum narodenia absolventa akreditovaného vzdelávacieho programu sústavného vzdelávania v sociálnej práci alebo akreditovaného vzdelávacieho programu sústavného vzdelávania v nadstavbovej odbornej činnosti, **(C)** názov akreditovaného vzdelávacieho programu sústavného vzdelávania v sociálnej práci

alebo akreditovaného vzdelávacieho programu sústavného vzdelávania v nadstavbovej odbornej činnosti, **(D)** hodinový rozsah akreditovaného vzdelávacieho programu sústavného vzdelávania v sociálnej práci alebo akreditovaného vzdelávacieho programu sústavného vzdelávania v nadstavbovej odbornej činnosti, **(E)** dátum začiatku a ukončenia akreditovaného vzdelávacieho programu sústavného vzdelávania v sociálnej práci alebo akreditovaného vzdelávacieho programu sústavného vzdelávania v nadstavbovej odbornej činnosti“ (ustanovenie **§ 34 ods. 6** zákona o sociálnej práci).

→ Zoznam vzdelávacích inštitúcií

Na záver novela prináša je zmenu právnej úpravy **zoznamu vzdelávacích inštitúcií**.

„Ministerstvo vedie a na svojom webovom sídle zverejňuje zoznam vzdelávacích inštitúcií uskutočňujúcich špecializačný vzdelávací program, nadstavbový vzdelávací program, vzdelávací program sústavného vzdelávania v sociálnej práci alebo vzdelávací program sústavného vzdelávania v nadstavbovej odbornej činnosti, na ktoré je udelená akreditácia podľa tohto zákona o sociálnej práci, ktorý obsahuje **(A)** názov vzdelávacej inštitúcie, **(B)** sídlo vzdelávacej inštitúcie, **(C)** právnu formu vzdelávacej inštitúcie a **(D)** názov špecializačného vzdelávacieho programu, nadstavbového vzdelávacieho programu, vzdelávacieho programu sústavného vzdelávania v sociálnej práci alebo vzdelávacieho programu sústavného vzdelávania v nadstavbovej odbornej činnosti“ (ustanovenie **§ 35** zákona o sociálnej práci).

Poslednou zmenou, ktorú novela do zákona o sociálnej práci prináša, je doplnenie nového prechodného ustanovenia **§ 48** zákona o sociálnej práci.

„Sociálnemu pracovníkovi, ktorý k 31. decembru 2023 vykonáva sociálnu prácu v špecializovanom odbore sociálnej práce ustanovenom nariadením a nespĺňa podmienku osobitného kvalifikačného predpokladu na výkon špecializovanej odbornej činnosti, začne lehota podľa ustanovenia **§ 5a ods. 1** zákona o sociálnej práci v znení účinnom od 1. januára 2024 plynúť od 1. januára 2024“ (ustanovenie **§ 48** zákona o sociálnej práci).

→ Účinnost' novely

Publikované dňa 15.05.2023.

Novela nadobúda účinnosť **dňa 01. januára 2024.**

NOVELA ZÁKONA O SOCIÁLNOM POISTENÍ

Novela zákona o sociálnom poistení reaguje na potrebu systémovo „vyzbrojiť“ štát a Sociálnu poisťovňu nástrojom, ktorý umožní automaticky reagovať na mimoriadne zvyšovanie spotrebiteľských cien vo vzťahu k poberateľom dôchodkových dávok.

Dňa **14. februára 2023** bol Národnou radou Slovenskej republiky prijatý zákon č. **71/2023** Z. z. (ďalej len „novela“), ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. **461/2003** Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“).

→ Prehľad novelou zavedených zmien

Zákon o sociálnom poistení síce používa pre každoročnú valorizáciu tzv. dôchodcovskú infláciu, čiže medziročný rast spotrebiteľských cien za domácnosti dôchodcov, avšak vzhľadom na metodiku výpočtu „všeobecnej“ a „dôchodcovskej“ inflácie, ako aj vzhľadom na vnútornú štruktúru rastu spotrebiteľských cien v roku 2022 je zrejmé, že obdobne by vyzeral prehľad vývoja rastu spotrebiteľských cien za domácnosti dôchodcov. Napokon, Štatistický úrad Slovenskej republiky už oznámil, že dôchodcovská medziročná inflácia za prvý polrok 2022 dosiahla 11,8%, na čom sa podpísal najmä rast cien potravín a nákladov na bývanie, ktoré boli na medziročnej báze vyššie takmer o 20 %, pričom tieto výdavky majú v spotrebiteľskom koši dôchodcovských domácností vyššiu váhu, než v spotrebiteľskom koši bežných domácností.

Novela preto zavádza dve zmeny do určovania výšky dôchodkových dávok. Prvou je predĺženie obdobia, za ktoré sa posudzuje vývoj spotrebiteľských cien v roku predchádzajúcom zvýšeniu dôchodkových dávok. Umožní tak presnejšie zohľadniť infláciu pre riadnu každoročnú valorizáciu dôchodkov. Druhá zmena zavádza mechanizmus mimoriadnej valorizácie pre prípad, že sa inflácia vymkne spod kontroly v priebehu príslušného roka a zvýši sa vysoko nad dlhodobé inflačné ciele Európskej centrálnej banky a Národnej banky Slovenska, čím spôsobí prudký pokles reálnych príjmov dôchodcovských domácností.

Zmeny zákona o sociálnom poistení poskytnú podľa dôvodovej správy potrebnú mieru istoty

poberateľom dôchodkových dávok pokiaľ ide o stabilizáciu ich kúpyschopnosti a zároveň poskytnú dostatočnú predvídateľnosť hospodárenia Sociálnej poisťovne v priebehu príslušného roka.

V nasledujúcom texte sa budeme venovať prehľadu najdôležitejších zmien, ktoré novela do zákona o sociálnom poistení priniesla. Zároveň odkazujeme aj na plné znenie novely, v ktorom sú uvedené všetky zmeny a doplnenia zákona o sociálnom poistení.

Novela prináša zmenu ustanovenia **§ 82 ods. 1** zákona o sociálnom poistení.

„Ak v ustanovení **§ 82 ods. 2** zákona o sociálnom poistení nie je ustanovené inak, dôchodková dávka vyplácaná k 1. januáru príslušného kalendárneho roka a dôchodková dávka priznaná od 1. januára do 31. decembra príslušného kalendárneho roka sa zvyšuje o percento medziročného rastu spotrebiteľských cien za domácnosti dôchodcov vykázaného štatistickým úradom za prvých deväť mesiacov kalendárneho roka, ktorý predchádza príslušnému kalendárnemu roku. Percentuálne zvýšenie podľa prvej vety sa určuje z východiskovej sumy, ktorou je dôchodková dávka vyplácaná k 1. januáru predchádzajúceho kalendárneho roka. Ak sa v priebehu kalendárneho roka vykonalo zvýšenie dôchodkovej dávky podľa ustanovenia **§ 82 ods. 2** zákona o sociálnom poistení, dôchodková dávka sa zvýši o rozdiel medzi sumou dôchodkovej dávky vypočítanou podľa prvej a druhej vety a sumou dôchodkovej dávky vyplácanou k 31. decembru predchádzajúceho kalendárneho roka“ (ustanovenie **§ 82 ods. 1** zákona o sociálnom poistení).

Zákon o sociálnom poistení sa po novom dopĺňa o nové ustanovenie **§ 82 ods. 2** zákona o sociálnom poistení.

„Ak rast spotrebiteľských cien za domácnosti dôchodcov vykázaný štatistickým úradom presiahne päť percent od bezprostredne predchádzajúceho zvýšenia dôchodkovej dávky, štatistický úrad oznámi Sociálnej poisťovni mieru tohto zvýšenia v percentuálnom vyjadrení (ďalej

len „oznámená miera zvýšenia“). Ak štatistický úrad oznámi Sociálnej poisťovni mieru zvýšenia podľa prvej vety, dôchodková dávka vyplácaná k prvému dňu mesiaca nasledujúcom dva mesiace po mesiaci, v ktorom bola Sociálnej poisťovni oznámená miera zvýšenia podľa prvej vety a všetky nasledujúce dôchodkové dávky sa až do najbližšieho zvýšenia zvyšujú o oznámenú mieru zvýšenia. Postup podľa ustanovenia § 82 ods. 2 zákona o sociálnom poistení sa nepoužije v poslednom štvrtroku kalendárneho roka“ (ustanovenie § 82 ods. 2 zákona o sociálnom poistení).

Modifikáciou si prešlo aj ustanovenie § 82 ods. 8 zákona o sociálnom poistení.

„Ak bola suma dôchodkovej dávky v príslušnom kalendárnom roku zvýšená podľa ustanovenia § 82 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, suma vdovského dôchodku, vdoveckého dôchodku a sirotského dôchodku sa určí zo starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku zvýšeného podľa ustanovenia § 82 ods. 2 zákona o sociálnom poistení“ (ustanovenie § 82 ods. 8 zákona o sociálnom poistení).

Novela prináša aj zmenu ustanovenia § 82b ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

„Suma minimálneho dôchodku je (A) 136 % sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu podľa osobitného predpisu platnej k 1. januáru kalendárneho roka, v ktorom sa určuje suma starobného dôchodku alebo suma invalidného dôchodku vyplácaného po dovŕšení dôchodkového veku, ak poistenec získal obdobie dôchodkového poistenia podľa ustanovenia § 82b ods. 3 zákona o sociálnom poistení v rozsahu 30 rokov, alebo (B) percentuálna výmera podľa ustanovenia § 82b ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom poistení zvýšená o (1) dva percentuálne body za každý ďalší rok obdobia dôchodkového poistenia podľa ustanovenia § 82b ods. 3 zákona o sociálnom poistení v rozsahu 31 až 39 rokov obdobia dôchodkového poistenia podľa ustanovenia § 82b ods. 3 zákona o sociálnom poistení, (2) tri percentuálne body za každý ďalší rok obdobia dôchodkového poistenia podľa ustanovenia § 82b ods. 3 zákona o sociálnom poistení v rozsahu 40 až 49 rokov obdobia dôchodkového poistenia podľa ustanovenia § 82b ods. 3 zákona o sociálnom poistení, (3) päť

percentuálnych bodov za každý ďalší rok obdobia dôchodkového poistenia podľa ustanovenia § 82b ods. 3 zákona o sociálnom poistení v rozsahu 50 až 59 rokov obdobia dôchodkového poistenia podľa ustanovenia § 82b ods. 3 zákona o sociálnom poistení, (4) sedem percentuálnych bodov za každý ďalší rok obdobia dôchodkového poistenia podľa ustanovenia § 82b ods. 3 zákona o sociálnom poistení po získaní obdobia dôchodkového poistenia podľa ustanovenia § 82b ods. 3 zákona o sociálnom poistení v rozsahu 59 rokov“ (ustanovenie § 82b ods. 1 zákona o sociálnom poistení).

Novinkou je tiež prechodné ustanovenie § 293fza zákona o sociálnom poistení.

„Pre určenie sumy minimálneho dôchodku v roku 2023 sa ustanovenia § 82b ods. 1 zákona o sociálnom poistení neuplatňujú“ (ustanovenie § 293fza ods. 1 zákona o sociálnom poistení).

„Od 1. júla 2023 do 31. decembra 2023 je suma minimálneho dôchodku (A) 136 % sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu podľa osobitného predpisu platnej k 1. júlu 2023, ak poistenec získal obdobie dôchodkového poistenia podľa ustanovenia § 293fza ods. 3 zákona o sociálnom poistení v rozsahu 30 rokov, alebo (B) percentuálna výmera podľa ustanovenia § 293fza ods. 2 písm. a) zákona o sociálnom poistení zvýšená o (1) dva percentuálne body za každý ďalší rok obdobia dôchodkového poistenia podľa ustanovenia § 293fza ods. 3 zákona o sociálnom poistení v rozsahu 31 až 39 rokov obdobia dôchodkového poistenia podľa ustanovenia § 293fza ods. 3 zákona o sociálnom poistení, (2) tri percentuálne body za každý ďalší rok obdobia dôchodkového poistenia podľa ustanovenia § 293fza ods. 3 zákona o sociálnom poistení v rozsahu 40 až 49 rokov obdobia dôchodkového poistenia podľa ustanovenia § 293fza ods. 3 zákona o sociálnom poistení, (3) päť percentuálnych bodov za každý ďalší rok obdobia dôchodkového poistenia podľa ustanovenia § 293fza ods. 3 zákona o sociálnom poistení v rozsahu 50 až 59 rokov obdobia dôchodkového poistenia podľa ustanovenia § 293fza ods. 3 zákona o sociálnom poistení, (4) sedem percentuálnych bodov za každý ďalší rok obdobia dôchodkového poistenia podľa ustanovenia § 293fza ods. 3 zákona o sociálnom poistení po získaní obdobia dôchodkového poistenia podľa ustanovenia § 293fza ods. 3 zákona o sociálnom poistení v rozsahu 59 rokov“ (ustanovenie § 293fza ods. 2 zákona o sociálnom poistení).

„Ak je suma minimálneho dôchodku podľa ustanovenia **§ 293fza ods. 2** zákona o sociálnom poistení nižšia ako suma minimálneho dôchodku vyplácaného alebo priznaného k 30. júnu 2023, suma minimálneho dôchodku sa určí podľa tohto zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 30. júna 2023“ (ustanovenie **§ 293fza ods. 3** zákona o sociálnom poistení).

→ Účinnosť novely

Novela nadobúda účinnosť čiastočne **(A) dňa 01. júla 2023 a čiastočne (B) dňa 01. januára 2024.**

Publikované dňa 15.05.2023.

NOVELA ZÁKONA O VEREJNOM OCHRANCOVI PRÁV

Národná rada Slovenskej republiky prijala v marci 2023 novelu zákona o verejnom ochrancovi práv, účelom ktorej je vytvorenie národného preventívneho mechanizmu v zmysle ustanovení Opčného protokolu k Dohovoru OSN proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu.

Dňa 15. marca 2023 bol Národnou radou Slovenskej republiky prijatý zákon č. 110/2023 Z. z. (ďalej len „novela“), ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 564/2001 Z. z. o verejnom ochrancovi práv v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o VOP“) a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Okrem zákona o VOP sa novelou a menia a dopĺňajú aj (A) zákon č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o SNSLP“), (B) zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zdravotnej starostlivosti“) a (C) zákon č. 176/2015 Z. z. o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o komisárovi“).

V nasledujúcom texte sa budeme venovať prehľadu najdôležitejších zmien, ktoré novela do zákona o VOP priniesla. Zároveň odkazujeme aj na plné znenie novely, v ktorom sú uvedené všetky zmeny a doplnenia vyššie uvedených právnych predpisov.

Novela do zákona o VOP vkladá nové ustanovenie § 3 ods. 2 a 3 zákona o VOP.

„Verejný ochranca práv plní úlohy národného preventívneho mechanizmu podľa medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná v postavení koordinačného orgánu. Verejný ochranca práv na účel plnenia úloh podľa predchádzajúcej vety uskutočňuje na základe podnetu alebo z vlastnej iniciatívy systematické návštevy miest, kde sa nachádzajú alebo sa môžu nachádzať osoby obmedzené na slobode orgánmi verejnej moci s

cieľom posilniť ochranu týchto osôb pred mučením, krutým, neľudským, ponižujúcim zaobchádzaním alebo trestaním a iným zlým zaobchádzaním“ (ustanovenie § 3 ods. 2 zákona o VOP).

„Pôsobnosť verejného ochrancu práv podľa ustanovenia § 3 ods. 2 zákona o VOP sa vzťahuje na (A) zariadenia, v ktorých sa vykonáva väzba, trest odňatia slobody, detencia, (B) azylové zariadenia, (C) iné miesta, kde sa nachádzajú alebo sa môžu nachádzať osoby obmedzené na slobode orgánmi verejnej moci, najmä celý policajného zaistenia a zariadenia na zaistenie cudzincov“ (ustanovenie § 3 ods. 3 zákona o VOP).

→ Národný preventívny mechanizmus

Novinkou je tiež nové ustanovenie § 22a zákona o VOP („Osobitné ustanovenia k národnému preventívnemu mechanizmu“).

„Verejný ochranca práv ako koordinačný orgán podľa ustanovenia § 3 ods. 2 zákona o VOP vydáva závery, správy, odporúčania, vrátane osobitnej správy o priebehu a výsledkoch návštev zariadení alebo miest podľa ustanovenia § 3 ods. 3 zákona o VOP a komunikuje s príslušným medzinárodným zmluvným orgánom“ (ustanovenie § 22a ods. 1 zákona o VOP). „Ak má verejný ochranca práv informácie, že sa v zariadení alebo na mieste podľa ustanovenia § 3 ods. 3 zákona o VOP nachádza osoba so zdravotným postihnutím alebo dieťa, upovedomí o tom príslušný orgán podľa osobitného predpisu“ (ustanovenie § 22a ods. 2 zákona o VOP).

„Ak vznikne medzi orgánmi vykonávajúcimi úlohy národného preventívneho mechanizmu spor o príslušnosť, návštevu podľa ustanovenia § 3 ods. 2 zákona o VOP alebo osobitného predpisu vykonajú spoločne orgány, medzi ktorými spor vznikol“ (ustanovenie § 22a ods. 3 zákona o VOP). „Ak nie je možné jednoznačne určiť príslušnosť, návštevu podľa ustanovenia § 3 ods. 2 zákona o VOP vykoná verejný ochranca práv“ (ustanovenie § 22a ods. 4 zákona o VOP).

V rámci zákona o zdravotnej starostlivosti dochádza k zmenám v oblasti **sprístupovania**

údajov zo zdravotnej dokumentácie, napríklad modifikáciou ustanovenia **§ 25 ods. 1 písm. p)** zákona o zdravotnej starostlivosti.

„Osoba je oprávnená udeliť súhlas na prístup k údajom zo svojej elektronickej zdravotnej knižky v rozsahu a spôsobom ustanovenom osobitným predpisom. Údaje zo zdravotnej dokumentácie podľa ustanovenia **§ 20 ods. 2 a 3** zákona o zdravotnej starostlivosti sa sprístupňujú bezodkladne formou nahliadania do zdravotnej dokumentácie osoby komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím pri plnení úloh národného preventívneho mechanizmu a na účel posudzovania dodržiavania práv osoby so zdravotným postihnutím a pri monitorovaní dodržiavania práv osoby so zdravotným postihnutím podľa osobitného predpisu a súdnemu znalcovi alebo lekárovi so špecializáciou podľa odborného zamerania prešetrovanej veci, ktorých komisár pre osoby so zdravotným postihnutím poverí na výkon tohto oprávnenia v nevyhnutnom rozsahu na posudzovanie dodržiavania práv osôb so zdravotným postihnutím; súdny znalec alebo lekár so špecializáciou podľa odborného zamerania prešetrovanej veci sa pri nahliadaní do zdravotnej dokumentácie osoby so zdravotným postihnutím preukazujú písomným plnomocenstvom komisára pre osoby so zdravotným postihnutím“ (ustanovenie **§ 25 ods. 1 písm. p)** zákona o zdravotnej starostlivosti).

Novela prináša aj doplnenie nových ustanovení **§ 25 ods. 1 písm. q) až s)** zákona o zdravotnej starostlivosti.

„Osoba je oprávnená udeliť súhlas na prístup k údajom zo svojej elektronickej zdravotnej knižky v rozsahu a spôsobom ustanovenom osobitným predpisom. Údaje zo zdravotnej dokumentácie podľa ustanovenia **§ 20 ods. 2 a 3** zákona o zdravotnej starostlivosti sa sprístupňujú bezodkladne formou nahliadania do zdravotnej dokumentácie osoby **(Q)** verejnému ochrancovi práv pri plnení úloh národného preventívneho mechanizmu a na účel posudzovania dodržiavania základných práv a slobôd fyzických osôb a pri monitorovaní dodržiavania základných práv a slobôd fyzických osôb podľa osobitného predpisu a súdnemu znalcovi alebo lekárovi so špecializáciou podľa odborného zamerania prešetrovanej veci, ktorých verejný ochranca práv poverí na výkon tohto oprávnenia v nevyhnutnom rozsahu na posudzovanie dodržiavania základných práv a slobôd fyzických osôb; súdny znalec alebo lekár so

špecializáciou podľa odborného zamerania prešetrovanej veci sa pri nahliadaní do zdravotnej dokumentácie preukazujú písomným plnomocenstvom verejného ochrancu práv (ustanovenie **§ 25 ods. 1 písm. q)** zákona o zdravotnej starostlivosti), **(R)** komisárovi pre deti pri plnení úloh národného preventívneho mechanizmu a na účel posudzovania dodržiavania práv detí a pri monitorovaní dodržiavania práv detí podľa osobitného predpisu a súdnemu znalcovi alebo lekárovi so špecializáciou podľa odborného zamerania prešetrovanej veci, ktorých komisár pre deti poverí na výkon tohto oprávnenia v nevyhnutnom rozsahu na posudzovanie dodržiavania práv detí; súdny znalec alebo lekár so špecializáciou podľa odborného zamerania prešetrovanej veci sa pri nahliadaní do zdravotnej dokumentácie dieťaťa preukazujú písomným plnomocenstvom komisára pre deti (ustanovenie **§ 25 ods. 1 písm. r)** zákona o zdravotnej starostlivosti), **(S)** prokurátorovi pri výkone dozoru podľa osobitného predpisu nad dodržiavaním zákonnosti v miestach, kde sú držané osoby pozbavené osobnej slobody, alebo osoby, ktorých osobná sloboda je obmedzená“ (ustanovenie **§ 25 ods. 1 písm. s)** zákona o zdravotnej starostlivosti).

Zmenami si prešli napríklad aj ustanovenie **§ 2 ods. 1, ustanovenie § 8 ods. 1, či ustanovenie § 11 ods. 3** zákona o komisárovi.

„Komisár pre deti sa podieľa na ochrane práv detí **(A)** podporou a presadzovaním práv priznaných dieťaťu medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná (ďalej len „práva dieťaťa“), **(B)** plnením úloh národného preventívneho mechanizmu podľa medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná“ (ustanovenie **§ 2 ods. 1** zákona o komisárovi).

„Komisár pre osoby so zdravotným postihnutím sa podieľa na ochrane práv osôb so zdravotným postihnutím **(A)** podporou a presadzovaním práv priznaných osobe so zdravotným postihnutím medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná (ďalej len „práva osoby so zdravotným postihnutím“), **(B)** plnením úloh národného preventívneho mechanizmu podľa medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná“ (ustanovenie **§ 8 ods. 1** zákona o komisárovi).

„O priebehu a výsledku návštevy podľa ustanovenia **§ 10 ods. 2 písm. h)** zákona o komisárovi komisár pre osoby so zdravotným postihnutím vydáva osobitnú správu, ktorú **(A)** bez zbytočného odkladu poskytne koordinačnému orgánu v oblasti národného preventívneho mechanizmu, **(B)** zverejní na webovom sídle Úradu komisára pre osoby so zdravotným postihnutím“ (ustanovenie **§ 11 ods. 3** zákona o komisárovi).

→ Účinnosť novely

Novela nadobúda účinnosť **dňa 01. mája 2023.**

Publikované dňa 15.05.2023.

Informácie uvedené v bulletine ULC Čarnogurský PRO BONO nie sú poskytovaním právnych rád. Nemožno z neho odvodzovať žiadne práva ani povinnosti. Materiál obsiahnutý v tomto dokumente je informatívnej povahy a aplikácia vyššie uvedených informácií bude vždy špecifická v závislosti od konkrétnych okolností prípadu. Z uvedených dôvodov pri konkrétnych právnych riešeniach preto vždy odporúčame konzultácie. I keď bulletin nepreberá zodpovednosť za prípadné chyby či nepresnosti, ani za akékoľvek škody vzniknuté z aktivít konaných na základe informácií uvedených v tomto dokumente.

Obsah bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO nie je možné využívať pre účely zisku, ponúkať svojim klientom ako svoj vlastný alebo publikovať bez predchádzajúceho písomného súhlasu spoločnosti ULC Čarnogurský s.r.o. V prípade záujmu o ďalšie informácie alebo o poskytnutie individuálneho poradenstva či konzultácií nás neváhajte kontaktovať.

V prípade, že naďalej nechcete byť adresátom tejto služby, kontaktujte nás na e-mailovej adrese probono@ulclegal.com. Ďakujeme.

V prípade akýchkoľvek otázok kontaktujte, prosím, autora článkov JUDr. Martina Točka prostredníctvom emailovej adresy jurkovic@ulclegal.com.

© ULC Čarnogurský, 2023